

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۷۰ مجادله پیش از مذاکره

۷۰ فرش بر باد تحریم

۷۱ روزشمار نگاه جهان

نگاه Reuters، لندن

بورس تهران، حباب یا واقعیت؟

آمریکا تمام و کمال مشغول تحریم ایران است، اما بورس تهران واکنشی متفاوت را نشان می‌دهد.

شاخص تپیکس تهران با صعودی ۶۵ درصدی در سال جاری، به بالاترین سطح خود رسیده است. این شاخص در روز هجدهم سپتامبر به رکورد ۱۸ هزار و ۶۵۸ واحدی رسید که در مقایسه با رقم ۱۱ هزار و ۲۹۵ واحدی ابتدای سال، افزایش قابل توجهی را نشان می‌دهد. در مقام مقایسه باید گفت با توجه به این که اقتصاد آمریکا در کشمکش خروج از بحران مالی است، شاخص S&P ۵۰۰ نیویورک در همین مدت افزایش قابل توجهی نداشته است.

دیپلمات‌های آمریکا به علت هراس از این که برنامه هسته‌ای ایران به ساخت بمب هسته‌ای منجر شود، خود را درگیر افزایش تنبیهات اقتصادی علیه این کشور کرده‌اند، اما در عوض بازار سهام ایران - که انتظار می‌رود در این شرایط سقوط کند - به بالاترین سطح خود رسیده است.

مقامات ایران معتقدند خصوصی سازی و تشویق سرمایه‌گذاران، ارزش‌گذاری‌های پایین و اقدام به کاهش تشریفات اداری، ایران را از جهش‌های ناگهانی در بازار ملک و املاک - که از اواخر سال ۲۰۰۸ راکد شده - دور نگه داشته است. دولت امیدوار است از طریق خصوصی سازی بیش از ۵۰۰ شرکت دولتی طی سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۱

گذشته کنسرسیومی که سهم قابل توجهی را به ارزش ۷/۸ میلیارد دلار از شرکت مخابرات ایران خریداری کرد، این نگرانی را به وجود آورد که فروش برخی شرکت‌های دولتی تنها به انتقال سهام آنها در داخل خود این بخش منجر شده است. بسیاری دیگر از کارشناسان معتقدند این گونه سرمایه‌گذاری‌ها موجب افزایش قیمت‌های سهام در ایران شده‌اند و نوعی حباب در این بخش به وجود آورده‌اند. حتی در داخل مجلس سؤالاتی در مورد عدم ارتباط بین این افزایش و اقتصادی که نه تنها با تحریم‌ها دست و پنجه نرم می‌کند، بلکه قرار است به زودی یارانه‌های کلان دولتی در آن کاهش یابند مطرح می‌شوند. بیشتر سرمایه‌گذاران کوچک در بورس مردم عادی هستند که اگر این جهش با سقوط مواجه شود، بیشترین آسیب متوجه آنها است.

سرمایه‌گذاران خارجی

سرمایه‌گذاری داخلی در حالی در بورس ایران اوج گرفته است که تحریم‌های بین‌المللی و مشکلات سیاسی، مانع جریان سرمایه‌های خارجی به داخل کشور شده‌اند. در حال حاضر، سرمایه‌گذاری خارجی در بورس تهران تنها ۰/۵ درصد سهام را تشکیل می‌دهد. ایرانی‌ها به تازگی به منظور جذب سرمایه‌گذاری خارجی، قانونی که سرمایه‌گذاران خارجی را مجبور می‌کرد سرمایه اولیه خود را به مدت ۳ سال در ایران نگه دارند، لغو کرده‌اند. در این شرایط، قوانین آمریکا هر بانکی را که با ایران وارد معامله شود از تجارت با خود محروم خواهند کرد و این مسأله کافی است تا اکثر بانک‌های بین‌المللی مهم دنیا از ایران دور نگه داشته شوند. ■

به ۱۲/۵ میلیارد دلار سود دست یابد و همچنین برنامه ریزی کرده است کلیه پالایشگاه‌ها و واحدهای پتروشیمی خود را به فروش برساند.

ایرانی‌ها همچنین این روزها به نگرانی داشتن نقدینگی اضافی خود در بانک‌ها تمایل کمتری نشان می‌دهند؛ به خصوص که نرخ سود حساب‌های پس‌انداز کوتاه مدت از ۱۲/۵ درصد در ۳ سال گذشته به ۶ درصد کاهش یافته است. چنین نرخ‌هایی در مقایسه با اقتصادهای غربی که در آنها نرخ بهره بانک‌ها به صفر نزدیک است مناسب‌تر به نظر می‌رسند. حسن قالیباف اصل، رییس سازمان بورس اوراق بهادار تهران، در مصاحبه‌ای اعلام کرده است فرصت‌ها و عوامل مثبتی که بر رشد بازار سرمایه و جذب سرمایه‌گذاران تأثیر گذارند، مهمتر هستند و وزن آنها نسبت به عوامل منفی بیشتر است.

سرمایه‌گذاری دولتی یا خصوصی؟

عده بسیار کمی، به هر حال به تأثیر گذاری عوامل منفی اعتقاد دارند. این افراد با استناد به دلایل مختلف از عدم شفافیت گرفته تا تحریم‌های اقتصادی و چالش‌های دیگر، نمای نادرستی را از عملکرد درخشان بورس تهران به تصویر می‌کشند. در همین زمینه، سال